

Brīvības piemineklis - mūsu valsts neatkarības un dzimtenes mīlestības simbols - ir viens no izcilākajiem pieminekļiem Latvijas kultūras vēsturē. Ideja izveidot monumentu, kurš atgādinātu par izcīnīto brīvību un apliecinātu mīlestību, cieņu un uzticību tēvzemei, radās 1922. gadā. Sabiedrība aktīvi iesaistījās diskusijā par vietu pieminekļa celtniecībai. Tika sarīkoti trīs darbu konkursi, tomēr nekas netika uzsākts, līdz beidot 1928. gada 11. janvārī tika Brīvības pieminekļa komiteja. Tā kā valsts rīcībā nebija līdzekļu pieminekļa celtniecībai, sāka vākt ziedojumus. To vākšanā iesaistījās studenti un skolēni, izejot ielās ar ziedojumu kārbīņām. Ziedoja arī organizācijas un uzņēmumi. Tika rīkotas loterijas, deju vakari un sarīkojumi, kuru ienākumus ieskaitīja Brīvības pieminekļa fondā. Līdzekļus guva arī ar reklāmas sludinājumiem avīzē. Līdz 1930. gada 1. septembrim tika iesniegti projekti. 32 darbu konkursā uzvarēja tēlnieka Kārļa Zāles projekts "Mirdzi kā zvaigzne". 1931. gada oktobrī ar tēlnieku noslēdza līgumu un tika ielikts pieminekļa pamatakmens. Piemineklis bija jāuzceļ četros gados. Uzdevuma veikšanai bija nepieciešams pieaicināt arī arhitektu. Kārlis Zāle izvēlējās novadnieku Ernestu Štālbergu, kuram vajadzēja izstrādāt celtniecības projektu un vadīt būvdarbus.

1931. gadā Rīgas pilsētas valde pēc ilgām diskusijām nolēma, ka vieta, kur piemineklis ceļams, būs Brīvības bulvārī - tur, kur agrāk atradās Pirmā pasaules kara laikā demontētais piemineklis Krievijas caram Pēterim I.

Pieminekļa celtniecība izmaksāja Ls 2 381 370. Tas tika atklāts 1935, gada 18. novembrī. Atklāšanas ceremonijā piedalījās valsts prezidents Alberts Kviesis, ministru prezidents Kārlis Ulmanis, kara ministrs Jānis Balodis, kā goda viesi klāt bija autori Kārlis Zāle un Ernests Štālbergs.

"Latvija"

Centrā Māte Latvija, kura vienā rokā tur zobenu, kas sargā Dzimtenes vairogu, bet otrā labības kūli - dienišķās maizes, darba un bagātības simbolu. Mātei Latvijai vienā pusē tautameita, otrā tautudēls, kas simbolizē valsts nākotni. Mātes Latvijas sejas pantos, plaukstu tvērienā - vīrišķīgs spēks, stājā - pašapziņa, lepnums, atbildības sajūta.

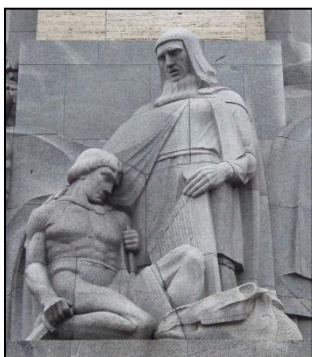
"Važu rāvēji"

Šī trīs figūru grupa vērsta pret Brīvības ielas liepu aleju. Trīs vīru muskuļotie stāvi pilni apņēšanās nomest verdzības važas, kurās viņi ir saslēgti. Un važas trūkst tēva varenajās dūres, tūlīt tās patrūks pavisam. Cīņa vēl nav izcīnīta līdz galam.

"Lačplēsis"

Apņēšanās pilns Lāčplēsis savās muskuļotajās rokās satveris lāča žokļus. Tēlu veidojumā jaušams šīs divcīņas iznākums - Lāčplēsis uzvarēs.

"Vaidelotis"

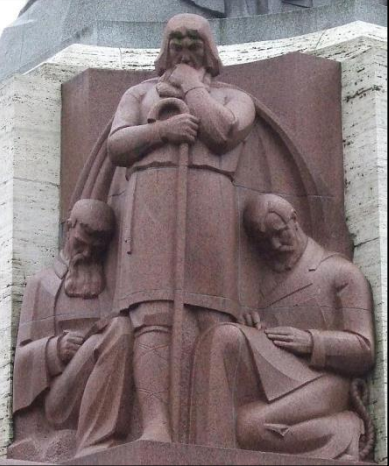
Atrodas pieminekļa pretējā pusē. Vaidelotis tur kokli, jauneklīgam gar sāniem nolaists zobens. Vaidelotis ir dzejnieka Andreja Pumpura aprakstīts tēls. Eposā "Lāčplēsis" tieši Vaidelotis ir tas, kurš atrod Lāčplēsi mežā pie lācenes un izsaka pareģojumu:

"Pēc gadu simteņiem modīsies tauta
Un sevīm brīvību izkaros atkal,
Pieminot vectēvu slavenos darbos."

"Darbs"

Centrā zemnieks, viņam abās pusēs strādnieks un zvejnieks, blakus trīs atribūti: veseris, tīkli un pakavs.

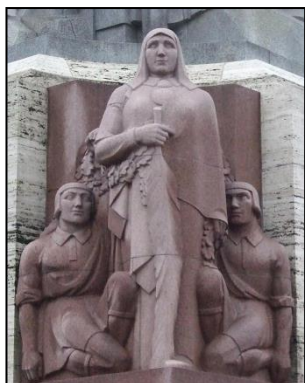
"Gara darbinieki"

Centrā var redzēt seno latviešu zintnieku ar zizli, ilgi krāto gudrību viņš nodod tālāk zinātniekiem un rakstniekiem.

"Tēvzemes sargi"

Attēloti dažādi laikmeti. Centrā stāv senlatviešu karavīrs, blakus uz ceļiem nometušies Latvijas nacionālās armijas divi karavīri ar zvērestā paceltiem zobeniem. Senlatviešu karavīra apmetnis it kā sargādams daļēji apsedz abus karavīrus.

"Ģimene"

Māte - ģimenes pavarda sargātāja, rokās tur palmas zaru - miera simbolu. Blakus mātei dēli, kuri tur ozzolapu vītnes.

"Cīņa ar bermontiešiem uz Dzelzs tilta"

Atspoguļots konkrēts notikums - 1919. gada Brīvības cīņas. Redzamā karavīru grupa - jauni un veci - parādīta virzāties uz Pārdaugavu, no kurienes nāca bermontieši. Ienaidnieks nav redzams, bet cīņas tuvumu parāda lidojošie lielgabalu šrapneļi un karavīru ķiveres.

"1905. gads"

Ciļņa labajā pusē parādīti strādnieki, kuri uzbrūk cara dragūniem (karavīriem). Ciļņa kreisajā pusē cara dragūns satrakotā zirgā. Strādnieki atveidoti kustībā, viņu paceltās dūres tur veseri un (labajā pusē) mašīnatslēgas.

"Dziesmu svētku gājiens"

Ataino svētku gājienu tautas tērpos - vīri vadmalas svārkos, piebaldzēniem raksturīgajās cepurēs, sievietes tautiskajos brunčos, vilnas sagšās.

"Karavīru gājiens"

Seši pāri dažāda vecuma karavīru, gājiena priekšgalā divi virsnieki, viens karavīrs ir sajaucis soli. Cilnis it kā stāsta par aizvadīto cīņu laiku.